

הדלקת הנרות	מוצאי שבת	סיו קריש לשב"ק	
7:00	8:32	9:11/9:52	לעיקוואוד
7:00	8:32	9:10/9:51	ברוקלין
6:21	8:14	9:00/9:36	ירושלים
6:36	8:12	9:01/9:38	בני ברק
6:29	8:13	9:01/9:37	אלעד

רחמי עלי

ליקוטי מאמרים ודברי חיזוק ואמונה מספרים הקדושים על פרשת השבוע

ואשר יזה מדמה על הבגד וגו'.

שמעתי מפ"ק של אדמו"ר הגה"צ בעל חתן סופר בשם ביתן יששכר זי"ע, וכן ראיתי בספר כלי יקר, ואני הארכתי קצת בזה, כי ואשר יזה וגו' על הבגד, ר"ל מדם החטאת, על הגוף, שנקרא בגד כידוע, ע"ש שבוגד בהנשמה, ועוד שהוא לבוש הנשמה, דיש תקנה קלה לתקנו, והיינו תכבס במקום קדוש, שיבוא לבית הכנסת ולבית המדרש ויתפלל וילמוד, ויהיה טהור, ובפרט אם ישפוך דמעות כמים דאז יהיה מכובס במקום קדוש, וכלי חרש אשר תבוסל בו, ר"ל אם נתבשלו בו החטאים, כלומר שחטא הרבה ובתדירות, או אם הוא רק כלי חרס, שאין בו תורה ויראה (כי רק תורה ויראת שמים נותנים כח באדם לשוב בתשובה שלימה) אז ח"ו ישבר, אבל אם הוא בבחינת כלי נחשת, שיש בו כח לעמוד בתשובה, אז רק ומרק ושטף במים, במי החכמה והדעת, וישוב בתשובה שלמה ויחזור לאיתנו. ובפרט רק אם לא חטא בדעות הנפסדות (שאז ח"ו נעשה תיכף כלי חרס), אבל זה שחטא רק מחמת תאוה וכדומה אז יש עדיין תרופה למכתו, עיי"ש.

ויש לדון בדרכי החריפות דלשיטת הרמב"ם (מעשה הקרבנות ח, יד) דשבירה בכלי חרס רק בחטאת דווקא, אז יש תקנה יותר טובה, דחטאת משמע דכל גופו נתהפך לחטאת ח"ו, ואז ישבר, אבל אם אינו עוד בבחינה זו אז אפילו בכלי חרס ומורק ושטף במים.

הרה"ק ר' משה פארהאנד זצ"ל אבדק"ק מאקאווא, אהל משה

וכל מנחת כהן כליל תהיה וכו'.

יש לרמוז בדרך רמז ברמזי המצוה הזאת, קבלה בידינו מתלמידי הבעש"ט שהמתפלל לא ישים מגמתו לדבר הנחסר לפי ראות העין, רק בראותו שיש לבן ישראל איזה חסרון הן בגופו הן בממונו, מסתמא יש איזה חסרון ופגם ח"ו באם הבנים שלמעלה מקור נשמות ישראל, מזה נמשך חסרון לענפיה נשמות ישראל העמוסים מני בטן, ומכוין בתפלתו לתקן המקור והשורש וממילא יתוקנו הענפים, המתפלל כזה בטוח שלא תחזור תפלתו ריקם כי אינו מכוין להנאת עצמו רק לצורך גבוה. וזה מרומז בפסוק הזה, וכל מנחת כהן (כהן נקרא העובד האמיתי המייחד מעשיו לה' בלתי לה' לבדו, וטעמא רבא אית ביה דידוע... על כן העובד באמת בשביל האחדות נקרא כהן, ואמר וכל מנחת כהן (היינו תפלת הכהן העובד ומתפלל באמת לשם האחדות), כליל תהיה (תהיה תפלתו לשם הכולל, היינו מחמת שיש חסרון בהכולל היינו השכינה הקדושה), לא תאכל (היינו הנאה כידוע דלא תאכל לכולי עלמא גם איסור הנאה במשמע (פסחים כא עמוד ב), היינו לא תכוין להנאת עצמך, ודי בזה למשכיל על דבר חכמה.

הרה"ק בעל הבני יששכר זי"ע, אגרא דכלה

שבת פרה.

...ובשבת זה פ' פרה שהוא לטהר טמאים נשפע טהרה מכל הטומאות ושמידה מכל החמוצים בפסח, ונתבטלו כל הפ"ר דינים וד' גבורות מנצפ"ך, ונתהפך מ'פרה' שהיא 'פר' ה' לאותיות 'הרף' שיהיה בחינת הרף מאף ועוזב חמה (תהלים לו, ה) וזה מרומז ב'פרה' שבמספר קטן בגימ' י"ה ...

הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע, מגן אברהם בת"ד

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה כו' ואש המזבח תוקד בו.

הציווי היא שהאש תוקד בו דהיינו בכהן עצמו, ובנ"י כהנים איקרי, והאש להקב"ה צריך לבעור בתוך האדם - מבפנים. וכן מחמת זה האות מ' של מוקדה היא זעירא, לרמוז שמוקד האש לא ייראה כלפי חוץ אלא מעט.

בשם ספרים הקדושים

זאת תורת העולה.

ועי' ברש"י שפי' אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות, אמר רבי שמעון ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כ"ס, ע"כ. והקשו כל המפרשים דלכא"ו איזה חסרון כ"ס יש כאן יותר משאר קרבנות, ועוד הרבה קו' ותירוצים כבר נאמרו על רש"י זו.

ונראה לפרש שרבי שמעון קאי על דרשת חכמו"ל (מנחות קי עמוד א) כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה, דאי כוונתו על עולה ממש א"כ למה צריך הכתוב לזרוז הלא כהנים זריזים הם, ועוד מהו מיד ולדורות והלא עולה אינו נוהג בדורות שאין הבית המקדש קיים. אלא ע"כ שקאי על לימוד התורה"ק שזה נוהג גם לדורות שאי אפשר לקיים הקרבת העולה ממש, רק ע"י התורה"ק שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וזה שייך לכל בני ישראל - ולא דוקא לכהנים, ושפיר צריכים זירוז, ועל זה בא רבי שמעון לומר ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כ"ס, היינו במקום שאין פרנסה בהרחבה, והיצה"ר בא בטענה של חסרון כ"ס דהלא אמרו חכמו"ל (קדלות רבה א, לד) מי שיש לו מנה רוצה מאתים ואין לו מדת ההסתפקות.

וכבר הבאתי כמ"פ מש"כ בספק"ק זריזותא דאברהם (פרשת בראשית דף א עמוד ב) עה"פ גלתה יהודה מעני ומרב עבדה (איכה א, ג), דהגלות של איש יהודי הוא מעני - שאין לו מדת ההסתפקות כי אם יש לו מנה רוצה מאתים, והנה בכל המדות יכולים להשתמש גם לטובה ואם אין לו מדת ההסתפקות ג"כ טוב, כי לא יסתפק במה שלמד קצת תורה וכן בעבודת ד', כי לא די בזה רק רוצה להוסיף עוד ועוד, אבל הגלות הוא, מרוב עבודה שכשבא לעבודת ד' אז יש לו מדת ההסתפקות ומסתפק במה שיש לו קצת ואינו מוסיף על התורה ועל עבודת ד' עבדה"ק.

...ואפשר דלכן דייקא התנא הקדוש רבי שמעון אומר במקום שיש חסרון כ"ס, כי אזל לשיטתיה במסכת ברכות (דף לה עמוד ב) אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה, תורה מה תהא עלי, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתך נעשית ע"י אחרי, הרי שרבי שמעון חשש שמא ע"י הטענה של חסרון כ"ס לא ילמדו ח"ו, וא"כ תורה מה תהא עלי וע"כ אמר ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כ"ס, והיינו שילמדו בכל אופן ואז בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, היינו שעוסקין בתורה גם בדוחק, אז מלאכתך נעשית ע"י אחרים ויצליחו במעשה ידיהם ומלאכתך מתברכה. ועי' גם בספק"ק גני יוסף שכתב כ"ס גימ' מ"ן, שיאמין בד' שמפרנס וזן, ויזכור מה שאמר רמ"י הנביא (יחזקאל ב, לא) הדור אתם ראו, והוציא צנצנת המן, וע"כ צריך האדם לזרוז את עצמו שיאמין בהשגחתו יתברך ועש"ה מה שפי' והוא כנ"ל.

הגה"צ ר' שרגא פייווש שנענעבאלג זצ"ל בעל שו"ת שרגא המאיר, שרגא המאיר עה"ת

רהשי ההלכה

פסקים ובידור הלכות בדברים
המוציאים הלכה למעשה מפסקי
מורן בעל שבט הלוי זצ"ל

בעריכת
הרה"ג ר' ישכר דוב שטיין שליט"א
מור"ן באלעד
בפיקוח הרב הגאון ר' משה שטיין שליט"א
רב דקהל חסידי בני ברק, מו"ץ בשבט הלוי.
ונח"מ פסקי מורן ישיבת מור

פסקי הלכות

מהלכות הגעלת כלים

א. רתיחת המים ע"י אש או חשמל ולא ע"י דוד שמש או קיטור: הגעלת הכלים תהיה במים שהורתחו ע"י האש, בין כשהאש מתחת לכלי עם המים ובין כשהאש נמצאת בצד הכלי ולכן כשקשה להניח את הברנר מתחת לחבית יכולים להניחו בצד החבית (ש"ת שבט הלוי ח"ו סי' נ"ו אות ו' וע"י באריכות בברורי הלכות הכא), או במים שהורתחו ע"י כח החשמל אבל אין מועלת הגעלה לכלים שבלעו חמץ או איסור בכח האש במים שהוחמו בתולדות חמה [דוד שמש] (ע"י שו"ע סי' תנ"ב ס"ה שאין מגעילין בחמי טבריה אפי' כלים שבלעו חמץ בכלי שני מפני שאינה תולדות האור אמנם אם נשתמש בחמץ בחמי טבריה מגעילן בהם או בחמי האור, ולפי"ה ה"ה שאין מועלת הגעלה בתולדות חמה לכלים שבלעו באור), כמו כן אין להכשיר ע"י קיטור (ע"י שו"ת מהרש"ם ח"א סי' צ"ב ובשו"ת שבט הלוי ח"ו סי' נ"ו אות ה', ובדעת תורה סי' תנ"א הקל בכך רק כשנאסרו כלים מבליעת יין נסך שנאסר ע"י כבוס בלבד, וע"י בס' מבית לוי מועדי השנה פס"ד הערה ב' בשם מורן זצ"ל דאף היכא שצריך רק עירוי אין לסמוך על זה).

ב. שאין להגעיל רק בשעה שהמים מעלין בועות: יש להקפיד שהמים ירתחו ויעלו בועות בכל שעת ההגעלה וכיון שטבע המים שהם נחים מרתיחתן כשמכניסים בהם כלים צוננים לכן צריך להשהות כל כלי לאחר שהכניסוהו למים עד שיעלו המים בועות ויש להזהיר להמגעילין בזה כי הם נוהגים בזה קלות ומגעילין במהירות זה אחר זה ואינם מדקדקים לראות אם מעלין המים בועות (שו"ע ורמ"א סי' תנ"ב ס"א ומשנ"ב ס"ק ו' ז' ח').

ג. אופן ההגעלה: לכתחילה יש להגעיל את הכלי באופן שיכנס מולו למים בבת אחת אבל כשאינו יכול להכניס את כל הכלי כאחד מותר להגעיל חצי כלי ולחזור ולהגעיל את חציו השני (ודלא כטבילת כלים שלא עלתה לו הטבילה אלא אם כן טבלו כולו כאחד) (כ"כ בט"ז סי' תנ"ב סק"ה והביאו בביאור הלכה שם ס"א ד"ה צריך ע"י ש טעמו, וע"י בשענה"צ שם סק"ח שגם לדדון שאין מגעילין רק כלים שאינם בני יומן מ"מ טוב יותר להגעילו בבת אחת).

ד. שלא יגענו שני כלים זה בזה בענת ההגעלה: אין להגעיל שני כלים יחד באופן שנוגעים זה בזה משום שבמקום הנגיעה לא מגיעה רתיחת המים, וצריך להקפיד בסכ"ם שלא יגענו זה בזה בענת ההכשרה ולכן כשמכניס סכ"ם בסל יעורר היטב בתוך המים כדי שתגיע הרתיחה לכל מקום (שו"ע ורמ"א סי' תנ"ב ס"ג ובמשנ"ב שם).
ה. ההנהגה הרצויה בהכשרה ציבורית: המנהג שאין מכשירים כלל כלים שהם בני יומן [שבלעו חמץ או איסור בכ"ד שעות האחרונות] (רמ"א סי' תנ"ב ס"ב) ומכל מקום בהכשרה ציבורית מכיון שקשה לדעת בבירור שהכלים אינם בני יומן וכדי שלא להכניס את הכלים לחששות באם הוכשרו באותו הכלי גם כלים שהם בני יומן לכן רצוי ליחד כלי נפרד להגעלת כלים חדשים וכלי אחר להכשרת כלים מחמץ ומשאר איסורים.

ו. שטיפת הכלי במים צוננים: לאחר ההגעלה מיד יש לטשוף את הכלים במים צוננים כדי שלא יחזור ויבלע מה שכבר פלט ואם לא שטף אינו מעבד בדיעבד (שו"ע סי' תנ"ב ס"ז ובמשנ"ב שם סק"ד דביעבד אין לחוש שהרי אין מגעילין רק קודם זמן איסורו או שהוא אינו ב"י או כשיש בו מים שישים).

בירורי הלכות

האם אפשר להגעיל כלים חבית באופן שהאש המחממת את המים נמצאת בצד החבית שמענו מעולם עכ"ד, וע"י עוד בח"י החת"ס על הירושלמי מש"כ ע"ז.
וע"י בדעת תורה להגאון מהרש"ם או"ח סי' תנ"א שצ"י למש"כ בס' קובץ על הרמב"ם בפ"ה מהלכות חמץ ומצה הכ"ג שהביא דברי הר"ן הנ"ל וכו' שלדבריו לא יפה עושים במה שמוציאים קדירה גדולה אצל האש ומרתיחין אותה ומגעילין בתוכה וצ"י שם לדברי השיירי קרבן הנ"ל (והוא משום שלפי הנראה מהר"ן אין חוס של כלי שהרתחוהו בצד האש כחוס כלי שהרתחוהו ע"ג האש שהרי כשעומד בצד האש והעבירוהו מהאש ס"ל דלא נחשב ככלי ראשון משא"כ בעומד ע"ג האש שגם לאחר שסילקוהו מהאש נחשב ככלי ראשון, ולכן א"א להגעיל כלי שבלעו איסור כשהוא עומד ע"ג האש בכלי עם מים שהרתחוהו כשהוא עומד בצד האש דכבולעו כן פולטו) ולפי"ז א"א להגעיל כלים חבית כשהאש המרתיחה את המים נמצאת בצד החבית, וע"י בשו"ת שבט הלוי ח"ו סי' נ"ו אות ו' שכל מורן זצ"ל דבעל ס' קובץ נמשך אחר הנתת בעל קרבן העדה בשיירי קרבן שלמד כן בדברי הר"ן והקרבן העדה בעצמו תמה שהוא דבר שלא שמענו מעולם, וע"י באגלי טל (מלאכת אופה סי' י"ב סק"ד) שהבין ג"כ בדברי הר"ן שלא נקרא כלי ראשון כשהעבירוהו מהאש רק כשעמד תחילה ע"ג האש אבל אם עמד בצד האש וסלקוהו אינו נחשב ככלי ראשון לד' הר"ן וכו' שם שלא הובאה ד' בפוסקים וגם קשה עליו מהגמ', אמנם כבר ביארתי בשו"ת שבט הלוי ח"א סי' פ"ז דדבר זה לא נשמע כלל מדברי הר"ן דודאי לא מיירי שם הר"ן בשאר קדירות העומדות בצד האש דהא קאי שם במוליאר שיש בציודו כלי עם בית קיבול קטן לתחלים וקאמר הר"ן דאע"ג דכשהתחלים נמצאים בתוכו נחשבים המים שבכלי ככלי ראשון שלפי"ז לאחר שפינהו מהתחלים היה לנו להחשיבו ככלי ראשון שהעבירוהו מהאש שיש לו דין כלי ראשון מ"מ קמ"ל מתנ"י דמוליאר שאני שאין חומו נשמר לאחר שפינהו מהתחלים משום שהם מונחים בכלי קיבול קטן, אבל בקדירה המונחת אצל האש דאי אין חילוק אם האש מתחתיה או בצידה ובכל אופן שם כלי ראשון עליה לאחר שהעבירוהו מהאש גם לדברי הר"ן ודלא כהנבנת השי"ק דבכל קדירות קיימרי הר"ן, ולפי"ז אין חילוק כלל לכו"ע בהגעלת כלים בין מים שהורתחו כשהאש מתחתיהם לבין מים שהורתחו כשהאש נמצאת בצד הקדירה ואף שבשדי חמד (מערכת הה"א דיני הגעלת כלים אות כ"ה) כ' דגם למסקנת השיירי קרבן הנ"ל לא נחשב כלי העומד בצד האש לענין הכשר כלים ככלי העומד ע"ג האש ולפיכך אין להגעיל בו כלים שנאסרו ע"ג האש מ"מ הנלענ"ד כתבתי דאין לחלק בכך וכדאמרן.

וע"כ להלכה למעשה יכולים להעמיד את האש בצד החבית ולהגעיל בו כלים שגם באופ"ז נחשב ככלי ראשון העומד ע"ג האש.

הילולא דצדיקא

הרה"ק רבי ישראל מקאליש זי"ע כ"ה אדר תר"מ נלב"ע

אלה תולדות

רבינו הרה"ק הר"ר ישראל מיער מקאליש, גדול בנגלה ובנסתר, חסידא ופרישא, בוצינא קדישא, (מליצי אש), נולד לאביו הקדוש הרה"ק הר"ר יצחק מקאליש - המכונה בחיבת הקודש הר"ר איציקל קאלישער זצ"ל, בן הרה"ק הר"ר ארון לייב מפרמישלאן זצ"ל, בן הרה"ק הר"ר מאיר הגדול מפרמישלאן זצ"ל, ולמעלה בקודש דור אחר דור שלא פסקה מהם רוח הקודש כעדותו המופלאה של הבעש"ט הק'. ולאמו הרבנית מרת פיגא ע"ה בת הרה"ק הר"ר איתמר הכהן מטשיזקוב זצ"ל (י"ד כ"ו אדר) אשר עליו העידו הרה"ק הר"ר שמעלקא מניקלשבורג והרה"ק בעל הקדושת לוי זצ"ל, כי אילו היה נבנה הבית המקדש בימיו היה ראוי הוא לעבוד עבודת הקודש, מאחר שהכהן גדול ביום הכיפורים לפני ולפנים לא היה חשוב יותר ממנו.

הרבנות בנאוויסעליץ

מתחילה ישב רבינו על כסא הרבנות בעיירה נאוויסעליץ, והנהיג את בני עדתו ברוב גאון וקיים בעצמו לא תגורו מפני איש אפילו להעניש ולהלקות, וקיבל על סמיכה גם מהשלטונות אחר שראו בו הנהגתו וקדושתו עפ"י דת של תורה.

בשנת תקצ"א פרצה על פני העולם מגיפת החולי"ר, שמתו ר"ל כמה מיליוני אנשים בעולם וכולם פחדו ורעדו מבואו של המגיפה לפתחו של העיר, וגם על העיר נאוויסעליץ לא פסח הפחד הנורא, וכולם סגרו תריסי חלונות ביתם מפני המשחית שלא יכנס לביתם, ואז הגיע חג הפסח ורבינו הכין עצמו לערוך קדושת ליל הסדר כדרכו בקודש, וכבר מילא את הכוס של קידוש, והנה רואה הוא הוא מול עיניו האיך שאיש חמוץ בגדים חגור עם אבנט מלא סכינים וכתב בידו עמוד כנגדו, וישאלהו רבינו מי הוא ועל מה בא, ענה ואמר, שהוא הוא השליח מביית דין של מעלה אליו מכוח מרא דאתרא שירשה לו לקחת סך כמה של אנשים מבני קהילתו. אמר לו רבינו בקול גדול: אם הדבר תלוי בי איני מוכן ליתן למשחית אפילו נפש אחת מישראל, ולך ותסתלק מכאן לעומת שבאת!!! והתחיל האיש חמוץ בגדים להתווכח עמו שהוא שליח מבי"ד של מעלה ואין בידו לקחת כל רכושו ממנו. עד שאמר לו רבינו, כי איש אחד מישראל ולא יותר. בת בתולה היתה לו לרבינו, וכשמעה את דברי רבינו מיד מיהרה וקיבלה על עצמה להיות כופר נפש על כל עדת העיר, ואכן נחלתה ביום א' דחזה"מ במחל החולירע, ותהום כל העיר על גודל מסירות נפשה שנשתרשה בה בבית גדול וקדוש זו. ומיד אח"כ הכריז רבינו כי שוב אין לפחד כלל מהמגיפה מכיון שנתכפרה כל העיר כשנפטרה עליו בתו, וכך הוה.

הרבנות בקאליש

ויהי כאשר עלה הרה"ק הר"ר איציקל מקאליש זצ"ל אבי רבינו לשמי מרום בסערה השמימה, מיד תלו ראשי קהילה את עיניהם ברבינו להיות להם לרב ומנהיג עליהם, ולמלא מקום אביו הק', ושלחו

משלחת לרבינו שיאות לקבל עליו עול הרבנות, ואכן קיבלו רבינו למלא מקום אבותיו [שמקודם לכן כיהן שם כרב הרה"ק הר"ר דוד בן הרה"ק הר"ר מאיר הגדול מפרעמישלאן זצ"ל]. מיד כאשר יצא השמועה אצל בני העיר שרבינו עומד לעזוב אותם, באו והרימו זעקה והפצירו ברבינו שלא יעזוב אותם, ועירם, עד שלא היה לו לרבינו שום עצה אלא לברוח מהעיר באמצע הלילה בלי להיפרד כלל מבני עירו.

ואך הגיע רבינו לעיר מולדתו קאליש, יצאו בני העיר לקבלו, והובילוהו לבית הכנסת של העיר, כדי שישא מדברותיו ברבים, ויהי כאשר אך הגיע לבית הכנסת והסתכל סביבותיו לראות בטובה, ורואה הוא כי ציירו על כותלי בית המדרש הציורים של מאמר דר' יהודה בן תימא - הוי עז נמר וכו', אמר להם רבינו, כי עיקר חסר מן הספר, מאחר שחסר חלק הסיים - לעשות רצון אביך שבשמים...

וכאשר התיישב רבינו בעיר מולדתו קאליש, לא עברו ימים מספר עד שנתגלה קדושתו ברבים, בשבת אחת כאשר ישב רבינו בסעודתא דצפרא דשבתא, והנה פרץ לשם יהודי אחד בבכיה עצומה, רבי! הושיעני! הנה בני חולה מסוכן ונוטה למות, והרופאים התייאשו מחיי ר"ל. אמר לו רבינו, האיך מלאך לבך לדבר כן ולהשבית יום מנותניו, הנה שמע נא ואספר לכם מה שקרה לי פה בעיר קאליש:

סוחר שוורים אחד, הוליך שווריו לעבר השוק למוכרם בעיירה האלמיץ, אמנם עבר עליו הגל ופגע בו יום שוק שעסקו רע ואבד כל רכושו, וכך חזר לביתו במקלו ובתרמילו, ובואו לביתו סיפר לאשתו את כל מאורותיו, אמרה לו אשתו, הלוא ידוע תדע כי כל כספנו של השוורים לוינו מאנשים אחרים, ובעוד זמן מה יגיע זמן הפירעון וכל הנושים יבואו לקחת את כספם, וכשלא נוכל לעמוד בפרעונם יבואו כולם ויקחו מה שעוד נשאר לנו בבית, ורמה נכלכל את טפינו בחורף. ולכן איציקל הנה נא הגיע ער חדש בעיירה קאליש שמשפירם עליו נפלאות, הבה וניסע אליו אולי יבוא לעזרתך ותיושע גם אתה. ואכן הלך בעצת אשתו, ונסע לעבר העיר קאליש, ומיד פנה לאכסנייתו לינפש מעט מטורח הדרך, ואח"כ פנה לבית המרחץ כנהוג מאז. והנה כי כן סוחר שוורים אחר פנה גם הוא לעבר השוק בעיירה האלמיץ, ובי"ה עשה חיל בעסקיו והצלח מאוד יותר מן המשוער, והלך ופרע כל חובותיו, ועדיין לו סך עצום מהרווחים, וגם הוא יעצו אשתו ליסע להרבי החדש בעיר קאליש ותשאל לעצתו במה להשקיע מיטב כספיו, והנה הגיע לקאליש וגם הוא הלך למרחץ ולנוח מטורח הדרך.

היה שם סרסור [מעקלער] מהעיר סטאניסלאוו, שעסק בסרסור עבור סוחר השוורים אצל בעלי ההון להלוות להם כסף, גם הוא נשאר כעת ללא לחם לפי הטף, וכך סיבב עצמו בחוצות העיר אולי ימצא איזה סרסור להשתכר בו כדי להרוויח כסף לצורכי שבת שלא ירעב לחם בשבת קודש, וכשנלאה להסתובב בלי למצוא, יעצה לו אשתו שגם

הוא ילך לעיר קאליש, אולי בין ההמון שמגיעים להתברך אצל הרבי החדש יוכל לסרסר ולהשתכר בו, וכך הגיע גם הוא והלך להמרחץ וכנהוג.

וכך נפגשו ב' הסוחרים וסרסור יחד, ויהי כראות הסרסור סוחר הראשון, שאלו על הצלחתו בהיריד בהאלמיץ, ובאין ברירה סיפר לו סוחר הא' את כל אשר קרהו, ועל אובדן פרנסתו. שאלו הסרסור, ומה תעשה עם כל המלאי של התפוחי אדמה [קארטאפיל] שיש לך, הבה איציקל, שתלוה עוד מעות ותקנה שוורים ותעמיד אותם משך החורף לרעותן על אדמה יבשה, וכך ישיחו, ואח"כ תרויח טוב. אמר לו הסוחר, אפשר כשאשיג עסקה בזול בהרחבת זמן אשקיע בזה. וכיון שראה הסרסור שחצי ישועה בידו, וכעת אין לו אלא למצוא מלוה שילוה לו כסף להשקיע, ואז מצא הסוחר השני, ושאל לו כנ"ל על הצלחתו בהיריד, והוא סיפר לו על גודל הצלחתו, הציע לו להלוות להראשון מותר כספו וכך ריוחו שניהם מהעיסקא אח"כ. אמר לו הסוחר, הנה כעת ערב שבת הוא, ואין הזמן ראוי לעסקים, ולכן הבה ונדבר איה' במוצ"ש לברר ולבדוק הדברים, אולי אסכים לקבל הצעתך.

ויהי כראות הסוחר הראשון שהסרסור מדבר עם הסוחר הב' מיד הבין בלבו על מה נסובים הדברים, מאחר שידע גם הוא האיך שהוא הצליח בעסקיו ביריד בהאלמיץ, וכנראה הגיע לקאליש להתייעץ עם הרבי מה לעשות, ולכן מיהר מיד במוצ"ש לחדרו של הרבי כדי ליכנס קודם סוחר הב', ובבואו לפני פתח ושפך את מר לבו, ואמר, שכעת עומד לפניו עיסקה זו וכך ראוי הוא בעיניו. ואך יצוא יצא מחדרי כנסת סוחר הב' ושאלתו בפיו האם להסכים לקבל הצעת הסרסור או לא, מכיון שהרבי יודע בודאי מצבו של הסוחר הא', ונפשי בשאלתי לקבל הדברים או לא. ויפן רבינו אל המסובים ואמר, רבותי, אמרו לי נא, הצדק עם מי היה, ומה היה עלי לעשות בנידון זה, הלוא אם אומר לו להלוות מכספו להסוחר הא', הנני עובר על לאו דלפני עור לא תתן מכשול ח"ו, ואם אתייעץ לו שלא ילוונו, הרי בוודאי יכעס עלי ומי יודע... ולכן אין לי אלא להשפיע לו עשירות בכדי שיהיה לו מה לשלם, ובי"ה שנתקבל תפילתי להשפיע חסד ורחמים על יהודי - ולכן פנה רבינו לאבי החולה ואמר לו - לך בשמחה לאוהליך ותראה כי הישועה קרבה לבוא, ובגן נתרפא ב"ה. ומאז נתקדש שמו של רבינו כאיש קדוש וגדול שרבים נהרו לפתחו.

הוא היה אומר

ושרים כחוללים כל מעייני בך. פי' הרה"ק הר"ר ישראל מקאליש זצ"ל, אימתי יזכה האדם להיות של השירות ותשבחות שמשבח לקל חי בחינת בלתי לה' לבדו בלי שום פניות, כאשר ישים עצמו כחליל זה שמנגן ואין לו שום פניות להתגאות בו. וזהו, 'ושרים' אלו השרים יהיו 'כחוללים' - כחלילים שאים להם פניה להתגאות, אזי יהיה 'כל מעייני בך', ודח"ח.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמוץ

נצור לשונך

עפ"י סדר
הלימוד היומי

הלכות
שמירת הלשון

כ אדר שני - הלכות אסורי לשון הרע - כלל ח

ח. ודע, דמה שיש אומרים, דמתר לספר לשון הרע על בעלי המחלקת, דוקא אם הוא רואה, שעל ידי שיגלה לפני אנשים את גדל תרומתם בזה הענין, ויראו שאין הדין עמם, מתוך זה תשבת המחלקת, אבל בלא הכי (בלא זה) אין שום חילוק בדברך. גם צריך לאלו הפרטים שאבאר:

א) שהדברים, שעל ידן הסבם בדעתו שהם בעלי מחלקת, ידע מעצמו, ולא יסמך בזה על שמיעה מאחרים, אם לא שנתברר לו שהוא אמת: ב) צריך שיכון לתועלת הנ"ל, ולא מצד שנאה: ג) אם באפשרותו להשקיע המריבה באופן אחר, שלא יצטרך לדבר עליהם, גזון על ידי הוזהר וכו' יצא בזה, אסור לו לספר לשון הרע עליהם, אם לא שהוא ירא להזכירם, פן בשידעו בעלי המחלקת מזה, שאין דעתו עמם, יפרו עצתו, ושוב לא יהיה לו עצה, אין לתקן את הדבר, אך בענין בזה צריך שקול הדעת גדול, ולא ימהר להחליט הדבר בדעתו להטיל שם בעלי המחלקת על צד אחר, רק שיתבונן היטב על פי התורה, מי הם בעלי המחלקת. ואם אינו יכול לברר בדעתו הדין עם מי, שב ואל תעשה ערפי.

ט. ודע עוד, דאפילו לבזות ולחרף את המתים גם כן אסור, וכתבו הפוסקים, דיש תקנה וחרם קדמונים, שלא להוציא לעז ושם רע על המתים. וכל זה אפילו אם המת עם הארץ, וכל שכן אם הוא תלמיד חכם, בודאי המבזה אותו - עון פלילי הוא, וחיב נדוי על זה, כמו שפסק ביוזרה דעה בסימן רמ"ג סעיף ז'. ואסור של המבזה תלמיד חכם הוא אפילו אם מבזה אותו בעצמו, וכל שכן שאסור לבזות את דברי תורתו.

מקדש מועט

ואיסור שיחה
בשעת התפילה

בעניני חשיבות
עניית אמן

...ועל דרך זה יש לפרש מסרה אחת [שליש פעמים והוא], מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלה, [בראשית מ"ט כ']. ונדיב נדיבות יעץ, והוא על נדיבות קום, [ישעיה' ל"ב ח']. אלהים הבין דרכך והוא ידע את מקומה, [איוב כ"ח ג'] מאשר ראשי תבות אמן שמיה רבה מברה, לרמוז על הקדיש, עוד מלת אשר עם שלש אותיות והכולל גימטריא קדיש אמן, וזהו שאמר מאשר שמנה לחמו דהינו האומר קדיש והעונה אמן כמו שפרט במלת מאשר כאמור על ידי זה מתפשט שפע בכל העולמות, ומלת לחמו גימטריא פ"ד שהם שני מ"ב דשני היות קדיש, שהם פ"ד אותיות שממתיקם פ"ד אותיות דשם אלהים כמ"ש רבנו זלתי"ה בכתב הקדיש וזהו והוא יתן מעדני מלה ונעשוע הפלה שהוא מלכו של עולם הוא בהתחברות אותיות ההי"וית עם אותיות אלהים למתק אותם, וזהו והוא יתן מעדני מלה, מלה עם הכולל גימטריא אמן, וכן נמי יתן מעדני מלה ראשי תבות עם הכולל גימטריא אמן. כל זה להודיע דעל אמן הוא מדבר. אחר כך אמר ונדיב נדיבות יעץ, דבענין אמירת הקדיש ונניית אמן שיהיו בנדיבות לב שהיא כונה קראי בשמחה ובטוב לב ובקרא שפא בזה ראויים לתן מעדני מלה כאמור, וזהו ונדיב נדיבות יעץ, דהינו האומר קדיש והעונה אמן דצריך שיהיו בכתב הלב דבזה נקרא נדיב לב כמו שכתבנו, בענין יהי פיו ולבו שוין לטוב בכונה ובאמירה קראי, וזהו ונדיב נדיבות יעץ בלב, ועל נדיבות קום בפיו... דבענין שיהיו שניהם שוין לטובה הנדיבות זה של אמן...

שערי תשובה

הגות בעניני הפרשה

באר החסידות

שהרת פרה תכלית הביטול

איתא במדרש (במדב"ר י"ט ח) ורש"י הק' מביאו בשם ר' משה הדרשן בפרשת חקת "מפני מה כל הקרבנות זכרים וזו נקבה אמר רב איבו, משל לכן שפחה שטינה פלטיין של מלך, אמר המלך תבוא אמו ותקנה את הצואה כך אמר הקב"ה תבוא פרה ותכפר על מעשה עגל".

והנה המפרשים מתקשים שהרי בתחילה הביא רש"י "לפי שהשטן ואמונת העולם מונין את ישראל מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב חוקה, גזירה הוא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה", הרי דענין פרה אדומה סתום ונעלם, חוק בלי טעם ואח"כ מביא רש"י בשם ר' משה דרשן טעם למצוות פרה אדומה.

ולפי פשוטו התינוך דכונת המדרש דמצוות פרה הוא חוק בלי טעם, היינו על זה דאפר פרה אדומה מטהר טמאים ומטמא טהורים כלשון החינוך (מצוה שצו) אל יחשוב שענין סודה וספר חוקה הוא מהיותה מטהרת בהגיע אפרה על גוף המטהר, שהרי כעין דבר זה ימצא בשאר קרבנות אבל עיקר הפלא, לפי מה ששמעתי הוא, על היותה מטהרת טמאים ומטמאה העוסקין בשריפתה, ואף על פי שבכל החמטאות הנשרפות מן הפרים ומן השערים הדין כן שהשוף אותם מטמא בגדים בשעת שריפת עד שיעשו אפר, מכל מקום אין אפרן מטהרת עכ"ל.

מ"מ בספרי חסידות ביאר באופן פנימי התינוך לזה, הדנה תורת ה' מחולק לכמה מסוגי המצוות, ישנם מצוות שכליות אשר גם אם לא היו מצטווים ע"ז היה שכל האנושי מחייב לקיים אותם, ואפי' אומות העולם מענישים ע"ז הדבר לתיקון ונימוס וישוב העולם, כגון איסור גניבה, גזילה, ניאוף ורציחה. וכתב הבני יששכר (סיון ה' כב) הדיות "שהתורה היא שכל א-לוקי ואפי' המצוות השכליות לא יקיים מטעם השכלי, רק מצד השמיעות, היינו כאשר צונו ה' אלו קינו".

ומבאר המאמר ושמש (חוקת) "שהרי למדנו "כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא", לזאת הנה ג"כ מצות פרה אדומה יצא מכלל שאר המצוות, ללמד שהוא חוקה בלי טעם, ולא ללמד על עצמו בלבד יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא, שגם כל המצוות המה חוקים בלי טעם, אף על פי שאפשר לומר בהם טעם אף על פי כן אי אפשר להבין פלאי סודותיה וטעמיה. וזה ביאר הכתוב זאת חוקת התורה וגו' שהגם כי דברים נגלים המה, עכ"ל המה צפונות ונקראים חקה בלי טעם, וזה "אשר צוה ה' לאמר" ישראל על כל המצוות, אף גם על הגלויים, ידעו עם בני ישראל שהמה גזירות וחוקות בלי טעם וחוקר כלל וכלל, עכ"ל"ק. וזה הכונה "זאת חוקת התורה" ולא כתיב זאת חוקת הפרה שמצוות פרה מלמדנו על כל התורה כולה שמקיימים אותם כמצוות מלך חוק בלי טעם.

ובזה מפרשים רבותינו הקדושים רועי החסידות שהכפרה על חטא העגל הוא ע"י קיום מצוות התורה חוק בלי טעם, והביאור בזה, מביא הר"ק הישמח ישראל זיע"א בשם הר"ק ר' יצחק מווארקא זיע"א וז"ל "כי ידוע אשר עקר חטא העגל נצמח מחסרון אמונה, והינו כי אמונה נקרא בזמן שהשכל אינו מאיר והמוח אינו בהיר, וכמה דאת אמר ואמונתך בלילות דודר היה (דור המדבר) כאשר חסר להם משה רבינו ע"ה שעה קטנה, והשכל לא האיר להם כ"כ מיד עשו מה שעשו, והתיקון הוא תשובת המשקל התחזקות האמונה היינו בפשיטות אף שלא נדע ולא נשיג בשכלנו אעפ"כ נאמין במצות ה' יתברך, וזה הוא דברי ר' משה הדרשן, יען שהפרה הוא חוקה בלי טעם, ולא נדע ונשיג שום טעם על פי שכלינו, ואעפ"כ אנו מקיימין אותה, ע"כ הוא תיקון לחטא העגל, שנצמח מחסרון אמונה ר"ל, וזה תבוא פרה שאין להם שום טעם רק הכל מצד האמונה, ותכפר על מעשה העגל חסרון האמונה רח"ל, והטעם שהתורה הק' צוותה על שהרת פרה אדומה כשאדם נטמא בטומאת מת דווקא, ביאר הישמח ישראל וזה המשך לשון קדשו "כאשר האדם מגושם מפגם המוח ח"ו, וכו' ועל ידי חטאים אלו אינו מכיר ערכו ופגמו רח"ל, ובפרט המחשבות רעות שלא באו לידי מעשה אינו מרגיש לגמרי ונשכחו מלוח לבו והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו, החושב לעזרת בניו אשר לא ידח ממנו נדח, מולגל ומסבב סיבה שיטמא זה האיש בטומאת מת, ונערך להזאת אפר פרה שהוא חוקה בלי טעם, ומשפילים עצמם כאיוונו ונטהרו בה. ועיקר מהרתם תלוי רק בשפלות רוחם ובלבבם הנשבר אחרי יודעם הם רחוקים מחכמה ובינה רק מאמינים באמונה פשוטה בלי התבוננות יתירה בחוקי ה' על ידי זה נטהר מוחם וממשיכים בו חיות חדש ע"י האמונה. וזה כונת הטעם של ר' משה הדרשן שחטא העגל היה מפגם האמונה ופגם מוחם ונחשבים כמתים, היינו מחוסרי חיות קדושה מהמוח שהוא מקור החיות וכו' ועל ידי הפרה שהוא התחזקות אמונה נטהר מוחם, ותבוא אמה ותקנה צואת בנה, עכ"ל"ק. היינו שזה שישאר מבטלים עצמם ומקיימים מצוות ה' חוק בלי טעם זה גופא תיקון חטא העגל.

ולדעת הקודש נסיים במליצה ישירה על כלל ישראל שהביא הר"ק הבני יששכר זיע"א וזל"ה"ק, "שמעתי בשם כבוד דודי זקני סבא קדישא מוה"ר משה זושא (מהאנפאל) זל"ה בפסוק תקעו בחדש שופר כי חוק לישראל הוא (תהלים פ"ה) הנה נראה שאומר טעם לשופר "כי חוק לישראל" ואינו מובן ואמר הרב הקדוש הנ"ל כשהשי"ת רואה כביכול טענות המקטרגים והוא ית"ש רוצה להושיע את ישראל וליותם, והנה הוא ית"ש "מלך במשפט יעמיד ארץ", ושואלים המקטרגים מה טעם יש בדבר להושיע לישראל, כיון שאין זכות ח"ו אוי אומר השי"ת כתורה וכמשפט הוא כיון שישאר מקיימים מצוות שהם חוקים בלא טעם המשפט צדק הוא מדה כנגד מדה לזכותם ולהושיעם מבלי טעם וזה שאמר הכתוב "תקעו בחדש שופר וגו' כי חוק לישראל הוא" חוקה מבלי טעם והוא הנעשה משפט לאלקי יעקב" עכ"ל"ק. יה"ר שנטהר ע"י התבטלות גמורה לרצון ה' אמן.